

Review Article

ความตระหนักรู้ต่อทิศทางการออกแบบหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรม:
การวิเคราะห์เชิงสมรรถนะต่อความต้องการเกิดใหม่และแนวโน้มในระดับโลก
Direction-awareness in Landscape Architecture Curriculum Design:
A Competency-based Analysis of Emerging Needs and Global Trends

เกียรติกมล นิลารณ์กุล^{1*} วรเมธ ศรีวนาลักษณ์²
Kiatkamon Nilapornkun^{1*} Worameth Sriwanalak²

Received: 17 September 2025 | Revised: 24 February 2026 | Accepted: 26 February 2026

<https://doi.org/10.55003/acaad.2026.281900>

บทคัดย่อ

ในปัจจุบัน ภูมิสถาปนิกเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นและธรรมชาติ แต่ทว่า ท่ามกลางบริบทของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์วิกฤตสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงขึ้น ส่งผลให้บทบาทของภูมิสถาปนิกต้องเปลี่ยนผ่านจากการเน้นสร้างสรรค์สุนทรียภาพทางภูมิทัศน์เพียงอย่างเดียว ไปสู่การเป็นผู้รับมือกับปัญหาจริงของโลก (Real World Problems) ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติธรรมชาติ การจัดการน้ำในเมือง และการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาสมรรถนะบัณฑิตและการสร้างทรัพยากรบุคคลสามารถตอบสนองต่อความต้องการและความท้าทายในโลกอนาคต การออกแบบหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมและการพัฒนาสมรรถนะบัณฑิตจึงต้องปรับให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการในบริบทสังคมโลกด้วยเช่นกัน บทความปริทัศน์นี้ได้ใช้วิธีการทบทวนวรรณกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Review) เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของปัจจัยภายนอกต่อวิชาชีพ ด้านบริบทด้านสิ่งแวดล้อมและความท้าทายทางสังคม ด้านทักษะการทำงานที่คาดหวังในศตวรรษหน้า ด้านสมรรถนะที่คาดหวังขององค์กรวิชาชีพด้านภูมิสถาปัตยกรรม ด้านการกำหนดสมรรถนะบัณฑิตจากหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมในประเทศและต่างประเทศ พบว่า บริบทด้านสิ่งแวดล้อมและความท้าทายทางสังคม (Societal Challenges) แสดงให้เห็นว่า ปัญหาความมั่นคงทางน้ำและอาหาร สุขภาพของมนุษย์ และความเสี่ยงจากภัยพิบัติจะทำให้ทางภูมิสถาปัตยกรรมจำเป็นต้องขยายขอบเขตไปสู่การลดผลกระทบ (Mitigate) และสร้างความยืดหยุ่น (Resilience) ให้กับเมืองและสิ่งแวดล้อมสรรค์สร้าง ด้านทักษะการทำงานที่คาดหวังในศตวรรษหน้า World Economic Forum ระบุสมรรถนะหลักที่จำเป็นในอนาคต 3 ด้าน คือ 1) การคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น (Cognitive Agility) 2) การยืดหยุ่น ปรับตัวไว (Emotional & Adaptive Intelligence) และ 3) ความเท่าทันเทคโนโลยีและรักษ์สิ่งแวดล้อม (Tech & Planet-awareness) โดยมี "ทักษะด้านการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อม" (Environmental

¹ สาขาวิชาภูมิสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

¹ Landscape Architecture Program, School of Architecture and Design, King Mongkut's University of Technology Thonburi

² ภูมิสถาปนิกอิสระ 166 ถนนสันติภาพ แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100

² Landscape Architect Freelance, 166 Santiphap Road, Pomprab Subdistrict, Pomprabsattupai District, Bangkok 10100

*ผู้รับผิดชอบประสานงาน (Corresponding Author) อีเมล: kiatkamon.nil@mail.kmutt.ac.th

Stewardship) ก้าวขึ้นมาเป็นทักษะที่มีความต้องการสูงมากและเชื่อมโยงโดยตรงกับวิชาชีพภูมิสถาปนิก โดยเฉพาะการออกแบบโครงสร้างพื้นฐานสีเขียว-ฟ้า (Blue-green Infrastructure) และการฟื้นฟูระบบนิเวศ ด้านสมรรถนะที่คาดหวังขององค์กรวิชาชีพด้านภูมิสถาปัตยกรรมชั้นนำ 6 แห่งทั่วโลก มีจุดเน้นร่วมที่ระบุว่าวิชาชีพภูมิสถาปัตยกรรมมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ (Multidisciplinary) ที่ต้องผสมผสานศาสตร์ด้านการออกแบบ วิทยาศาสตร์ และการจัดการเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างความยั่งยืน ภูมิสถาปนิกยุคใหม่จึงต้องมีความเชี่ยวชาญทั้งด้านนิเวศวิทยา การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลขั้นสูงและยึดมั่นในจริยธรรมทางสิ่งแวดล้อม ด้านการกำหนดสมรรถนะบัณฑิตจากหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมในประเทศและต่างประเทศ พบว่า หลักสูตรต่างประเทศกลุ่มสหรัฐอเมริกาเน้นการสร้างคุณภาพระหว่างระบบนิเวศและวัฒนธรรม ผ่านการเรียนรู้ด้วยโครงการ (Project-based Learning) และการใช้เทคโนโลยีจำลองสภาพแวดล้อมเพื่อวิเคราะห์พลวัตของพื้นที่ กลุ่มเอเชียเน้นจุดเด่นที่การบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาเมืองในบริบทภูมิภาคเอเชียที่มีความซับซ้อนและเน้นระบบโครงสร้างการเรียนรู้ที่เข้มข้นและการปฏิบัติงานจริง กลุ่มหลักสูตรในประเทศไทย สามารถวิเคราะห์จำแนกได้เป็นกลุ่มที่เน้นสมรรถนะรอบด้าน (Well-rounded) เพื่อเตรียมความพร้อมบัณฑิตสู่วิชาชีพและกลุ่มที่เน้นสมรรถนะเด่นเฉพาะตัว (Distinctive Competency) ซึ่งส่วนใหญ่มีจุดเด่นด้านมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิทัศน์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่น การวิเคราะห์เปรียบเทียบนี้ทำให้เห็นช่องว่างสำคัญของหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมของไทย คือการขาดจุดเน้นที่ชัดเจนด้านภูมินิเวศ (Landscape Ecology) นิเวศวิทยาเมือง และการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่เข้มข้นเพียงพอเมื่อเทียบกับแนวโน้มโลกที่มุ่งเน้นการรับมือกับวิกฤตภูมิอากาศอย่างเร่งด่วน ถึงแม้หลักสูตรไทยจะมีการกล่าวถึงการพัฒนายั่งยืน แต่ยังไม่ถูกผลักดันให้เป็นแกนหลักทางสมรรถนะที่โดดเด่นเท่าที่ควร ดังนั้น ทิศทางการออกแบบหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมยุคใหม่สำหรับประเทศไทยจึงต้องปิดช่องว่างเหล่านี้ด้วยการออกแบบหลักสูตรที่บูรณาการองค์ความรู้สหศาสตร์เพื่อผลิตบัณฑิตที่เป็น "ผู้นำการเปลี่ยนแปลง" โดยการพัฒนาสมรรถนะบัณฑิตที่สามารถสร้างงานภูมิสถาปัตยกรรมที่ช่วยแก้ปัญหาและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ หลักสูตรต้องมุ่งเน้นการพัฒนาทั้งทักษะทางเทคนิค (Hard Skills) และทักษะเชิงสมรรถนะ (Soft Skills) ควบคู่กัน โดยเฉพาะทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการออกแบบที่ยั่งยืน สิ่งสำคัญ คือ เน้นย้ำทักษะด้านการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อม (Environmental Stewardship) การปลูกฝังคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกที่ตระหนักรู้ต่อบริบทโลก (Global Outlook) ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Planetary Citizenship) และความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learner) ให้กับผู้เรียน การจัดรูปแบบการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นการลงมือทำผ่านโครงการที่ใช้โจทย์จริงจากบริบทพื้นที่ (Project-based Learning) และส่งเสริมการทำงานร่วมกันแบบสหวิชาชีพ (Collaborative Learning) ทั้งในระดับท้องถิ่นและสากล เพื่อให้บัณฑิตมีความพร้อมในการทำงานในตลาดแรงงานที่มีการแข่งขันสูงและสามารถใช้ศาสตร์ทางภูมิสถาปัตยกรรมในการยกระดับคุณภาพชีวิตมนุษย์ควบคู่ไปกับการฟื้นฟูธรรมชาติได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ ยังตอบสนองต่อความสำคัญของการปรับปรุงหลักสูตรที่สามารถสร้างผลกระทบต่อการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการสร้างทรัพยากรคนให้รู้เท่าทันต่อวิกฤตและโอกาสของโลกอนาคตได้อย่างแท้จริง เพื่อให้วิชาชีพภูมิสถาปัตยกรรมยังคงความสำคัญและสามารถสร้างคุณูปการต่อสังคมโลกได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรม การพัฒนาหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรม การวิเคราะห์เชิงสมรรถนะ

Abstract

At the present time, the landscape architecture profession plays a critically important role in mediating and balancing the relationship between the built environment and the natural world. However, the global context of the 21st century has undergone rapid and profound transformations across economic, social, and technological dimensions. Most critically, the escalation of environmental crises has necessitated

a paradigm shift in the role of landscape architects. The profession must transition from an explicit focus on creating landscape aesthetics to tackling "real-world problems," such as climate change adaptation, disaster risk reduction, urban water management, and the mitigation of biodiversity loss. This pressing reality mandates that landscape architecture curricula must adapt to these changing dynamics to cultivate graduate competencies that align with future global demands. This review article employs critical review and competency-based analysis methodology to examine the influence of external factors on the landscape architecture profession and curriculum design. These four factors include environmental contexts and societal challenges, expected work skills in the next century, expected competencies of landscape architecture professional organizations, and determination of graduate competencies from local and international landscape architecture curricula. The review of environmental contexts and societal challenges reveals that issues regarding water and food security, human well-being, and disaster risks are increasingly complex and interconnected. These challenges require integrative solutions where landscape architecture can significantly contribute to mitigation and resilience strategies through the design of urban green spaces and built environment. Regarding the expected work skills in the next century, the World Economic Forum identifies three core competencies essential for the future labour market: 1) cognitive agility, 2) emotional & adaptive intelligence, and 3) tech & planet-awareness. Notably, the "environmental stewardship skill" has emerged as a highly demanded skill and is directly linked to the landscape architecture profession, particularly in the design of blue-green infrastructure and ecological restoration programs. For the expected competencies of landscape architect from six professional organizations worldwide. There is a shared emphasis that the landscape architecture profession is a multidisciplinary field, requiring the integration in design, science, and management discipline to achieve sustainability. Therefore, a future landscape architects must possess expertise in ecology and the utilization of advanced digital technologies as well as a strong commitment to environmental ethics. Regarding the determination of graduate competencies from domestic and international landscape architecture curricula, it was found that the United States curricula group focuses on establishing a balance between ecological systems and culture through project-based learning and the utilization of environmental simulation technology to analyse spatial dynamics. Meanwhile, the Asian curricula group highlights the integration of cross-disciplinary knowledge to address complex urban problems within the regional Asian context, emphasizing a robust learning structure and practical application. The group of Thai curricula can be analytically categorized into two main groups: one that emphasizes the well-rounded competencies to prepare graduates for the profession, and another group that emphasizes distinctive competencies, which predominantly highlight cultural heritage, vernacular landscape and local wisdom. This review and competency-based analysis reveal a significant gap in Thai landscape architecture curricula: the intensive lack of a clear focus on landscape ecology, urban ecology, and environmental stewardship when compared to global trends that focus on urgently addressing the climate crisis. Although sustainable development goals, addressed by the United Nations, is mentioned in Thai curricula, it has not yet been pushed as a prominently outstanding core knowledge competency as it should be. Therefore, the direction-awareness in landscape architecture curriculum design in Thailand

should bridge these gaps by designing a curriculum that integrates ground-breaking multidisciplinary knowledge to produce graduates who are capable of being "change agents". This involves developing graduate competencies capable of formulating landscape architecture that helps solve real-world problems and mitigate the impacts of climate change to sustain human well-being. The curriculum should focus on concurrently developing both technical or hard skills, and competency or soft skills, especially analytical thinking, complex problem-solving, and the use of technology for sustainable design. Crucially, the curriculum must emphasize environmental stewardship skills and cultivate learner characteristic of global citizenship with a global outlook, planetary citizenship, and being a lifelong learner. The teaching approach should focus on hands-on practice through project-based learning using real-world problems in the site-specific contexts, and promote multidisciplinary collaborative learning at both local and international levels. This is to ensure that graduates are well-prepared for a highly competitive labour market and can truly utilize the landscape architecture discipline to enhance human well-being as well as ecosystem restoration. Additionally, it also responds to the importance of curriculum revision that can truly impact the paradigm shift in student competencies development, preparing them to keep pace with the rising crises and opportunities of the future world. This also ensures that the landscape architecture profession remains relevant and can sustainably make contributions to the society.

Keywords: Landscape Architecture Curriculum, Curriculum Design, Competency-based Analysis

1. บทนำ

ภูมิสถาปนิกเป็นวิชาชีพที่มีบทบาทสำคัญในการออกแบบและบริหารจัดการภูมิทัศน์เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นกับธรรมชาติ วิชาชีพนี้ครอบคลุมการวางแผนพื้นที่ การออกแบบระบบนิเวศในเมือง การฟื้นฟูภูมิทัศน์เสื่อมโทรม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 บทบาทของภูมิสถาปนิกจึงไม่ได้จำกัดเพียงแค่การสร้างพื้นที่ที่งดงาม หากแต่ต้องมีศักยภาพในการวิเคราะห์ แก้ปัญหา และทำงานร่วมกับหลากหลายภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในวิชาชีพภูมิสถาปัตยกรรมในระดับโลกและระดับประเทศ ได้สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านจากมุมมองเชิงสุนทรียศาสตร์ไปสู่มิติที่กว้างขวางขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การจัดการน้ำในเมือง ความหลากหลายทางชีวภาพ และความเป็นธรรมทางสังคม องค์กรวิชาชีพทั้งในระดับสากล เช่น IFLA (International Federation of Landscape Architects) และระดับประเทศ เช่น สมาคมภูมิสถาปนิกประเทศไทย ต่างให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างบทบาทของภูมิสถาปนิกในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบาย การออกแบบเพื่อความยั่งยืน และการสร้างระบบภูมิทัศน์ที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ในด้านการศึกษา หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมจึงมีความจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยเฉพาะในด้านการบูรณาการของบัณฑิต การบูรณาการองค์ความรู้ข้ามศาสตร์ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการวางแผนและออกแบบ รวมถึงการส่งเสริมคุณลักษณะเชิงจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ หลักสูตรต้องสร้างสมดุลระหว่างการให้ความรู้พื้นฐานทางทฤษฎี ทักษะทางเทคนิค และการฝึกปฏิบัติในบริบทจริง เพื่อให้บัณฑิตสามารถประกอบวิชาชีพได้อย่างมีคุณภาพและจริยธรรม

ในประเทศไทย แนวทางการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาต้องเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ (TQF: HEd) ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ซึ่งเน้นให้ บัณฑิตมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและสังคมโลก โดยเฉพาะด้านการพัฒนา อย่างยั่งยืน การเป็นพลเมืองโลกที่มีจิตสาธารณะ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต การปรับปรุงหลักสูตร ภูมิสถาปัตยกรรมจึงต้องพิจารณาทั้งกรอบนโยบายของ อว. และบริบทเฉพาะของวิชาชีพภูมิสถาปัตยกรรมอย่างเป็นระบบ

บทความปริทัศน์นี้ใช้วิธีการทบทวนวรรณกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Review) (Kitsiou et al., 2015; Paré & Kitsiou, 2017; Snyder, 2019) โดยเน้นการรวบรวมข้อมูลที่สำคัญ วิเคราะห์เปรียบเทียบและสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้สำหรับกำหนดทิศ ทางการออกแบบสมรรถนะบัณฑิต กระบวนการทบทวนวรรณกรรมกำหนดหัวข้อการทวนสอบข้อมูลด้านสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม ทักษะการทำงานที่เป็นที่ต้องการในอนาคต วิสัยทัศน์องค์กรวิชาชีพภูมิสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะทำได้สามารถ สังเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ควรตระหนักถึงและบทบาทวิชาชีพในอนาคตในการพัฒนาแนวทางการศึกษาในบริบทโลก

ในส่วนการทวนสอบข้อกำหนดสมรรถนะการเรียนรู้ของผู้เรียนและปรัชญาหลักสูตรนั้น คณะผู้วิจัยคัดเลือก หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมเป็นตัวแทนจาก 3 บริบทหลัก ได้แก่ หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาเนื่องจาก เปิดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มแรกของโลกและดำเนินการต่อเนื่องมาอย่างยาวนาน หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมในภูมิภาค เอเชียที่เป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคและหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมในประเทศไทย การวิเคราะห์เปรียบเทียบภายใต้กรอบ ประเด็นที่กำหนดไว้จะช่วยให้สามารถสังเคราะห์แนวโน้มการพัฒนสมรรถนะบัณฑิต ตลอดจนองค์ความรู้และทักษะที่ หลักสูตรให้ความสำคัญ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมได้

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการทวนสอบระเบียบของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รวมถึงข้อกำหนดของสภาสถาปนิก เพื่อพิจารณากรอบกฎเกณฑ์และข้อกำหนดขั้นต่ำที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบโครงสร้าง และรายละเอียดภายในหลักสูตร การทบทวนดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การสังเคราะห์ข้อมูลสำหรับการพัฒนาหลักสูตรให้ เป็นไปอย่างสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพและกรอบกำกับด้านการอุดมศึกษา

กระบวนการนี้มุ่งให้หลักสูตรหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรม (หลักสูตรนานาชาติ) ของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และ การออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ฉบับ พ.ศ. 2569 มีปรัชญาการจัดการศึกษาที่มุ่งสู่นาคต ทันสมัย และสอดคล้องกับสถานการณ์ร่วมสมัยและปัจจัยเร่งในบริบทโลก สามารถกำหนดสมรรถนะบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดแรงงานในอนาคต ตลอดจนเป็นไปตามข้อกำหนดของกระทรวงการอุดมศึกษาและสภาสถาปนิก เพื่อผลิตบัณฑิตที่มี ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของวิชาชีพภูมิสถาปัตยกรรม ทั้งในบริบทของประเทศไทยและสังคมโลก

2. ความท้าทายและทิศทางของบริบทโลก

2.1 ความท้าทายทางสังคม

ความท้าทายทางสังคม (Societal Challenges) ในบริบทการพัฒนาที่ยั่งยืนระบุถึงความท้าทายเชิงโครงสร้างที่ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสุขภาวะของประชาชน องค์การสหประชาชาติ (UN) ได้ประกาศ “วาระ การพัฒนา 2030” และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ข้อ (SDGs) (United Nations, 2015) ซึ่งครอบคลุมปัญหาที่ทุกสังคม ต้องเผชิญ หลายเป้าหมายเกี่ยวข้องโดยตรงกับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นความท้าทายร่วมของมนุษยชาติ ความท้าทาย ทางสังคมมีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกัน ไม่สามารถแยกส่วนได้และมีเพียงปัญหาทางเทคนิคที่แก้ได้ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง แต่ เป้าหมายสูงสุด คือ การสร้างสมดุลใหม่ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ให้การพัฒนาดำเนินต่อไปได้โดยไม่ทำลายฐานทรัพยากร โลก ความท้าทายทางสังคมมีประเด็นสำคัญจำแนกได้ ดังนี้ (Cohen-Shacham et al., 2016)

- 1) ความมั่นคงด้านน้ำ (Water Security) การเข้าถึงน้ำสะอาดและปลอดภัยยังคงเป็นปัญหาสำคัญในหลายภูมิภาคของโลก ขณะเดียวกัน ความถี่และความรุนแรงของภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับน้ำ เช่น น้ำท่วมและภัยแล้ง มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการพัฒนาเมืองอย่างไม่ยั่งยืนเช่นกัน
- 2) ความมั่นคงด้านอาหาร (Food Security) ความสามารถในการผลิตอาหารเผชิญการคุกคามจากความเสี่ยงของระบบนิเวศ ความไม่แน่นอนของสภาพอากาศและการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณ คุณภาพ และความมั่นคงของแหล่งอาหารในระยะยาว
- 3) สุขภาพของมนุษย์ (Human Health) สุขภาวะของประชากรโลกถูกคุกคามจากมลพิษทางอากาศและน้ำ โรคอุบัติใหม่ รวมถึงผลกระทบจากสภาพแวดล้อมเมืองที่ขาดพื้นที่สีเขียว ส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต โดยเฉพาะกลุ่มพลเมืองที่มีความเปราะบางทางสังคม
- 4) ความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk) ความถี่และความรุนแรงของภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น พายุ น้ำท่วม ดินถล่ม และไฟป่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ การใช้ที่ดินอย่างไม่เหมาะสม และการลดลงของพื้นที่ป้องกันตามธรรมชาติ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินอย่างกว้างขวาง
- 5) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลก การเปลี่ยนแปลงของปริมาณน้ำฝน และการเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเล ส่งผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อระบบนิเวศเกษตรกรรม ความมั่นคงด้านพลังงาน และการดำรงชีวิตของประชากรทั่วโลก
- 6) การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Development) การขาดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติอย่างเท่าเทียม ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และการขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นต่อการตัดสินใจ ส่งผลให้เกิดความเปราะบางทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรที่พึ่งพิงสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีพ

ความท้าทายทางสังคมสร้างความตระหนักต่อความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ และเห็นว่าความท้าทายทางสังคมกล่าวถึงมิติปัญหาในหลายประเด็นที่สามารถปรับใช้องค์ความรู้ด้านภูมิสถาปัตยกรรมในการรับมือลดผลกระทบ (Mitigate) และยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น การจัดการใช้ที่ดิน การพัฒนาพื้นที่สีเขียว การจัดการน้ำในเมือง การส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพและการออกแบบสิ่งแวดล้อมสรรค์สร้าง (Built Environment)

แนวคิดของการพัฒนาภูมิสถาปัตยกรรมเพื่อรับมือความท้าทายทางสังคมชี้ให้เห็นการขยายตัวของขอบเขตงานภูมิสถาปัตยกรรมที่ขยายกว้างขึ้น รวมถึงควมรวมมิติปัญหาจริง (Real Problem) ในบริบททางสังคมและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมว่าควรคำนึงถึงองค์ความรู้สหศาสตร์ (Multidisciplinary) ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้พัฒนารอบแนวคิดและนำองค์ความรู้จากศาสตร์สหสาขาที่เกี่ยวข้องมาสังเคราะห์งานวางแผนและออกแบบเพิ่มขึ้น

แนวโน้มสถานการณ์ข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ความสามารถเชิงสมรรถนะ (Soft Skill) ที่สำคัญของภูมิสถาปนิกในอนาคต คือ ความสามารถในการทำงานร่วมกับสหสาขาวิชา (Multidisciplinary Collaboration) การทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaborative Working) เนื่องจากการแก้ปัญหาความท้าทายทางสังคมต้องอาศัยความรู้และทักษะจากหลากหลายวิชาชีพ ดังนั้น ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) จึงเป็นอีกทักษะที่ต้องการเช่นกัน

รูปที่ 1 แนวโน้มสถานการณ์สิ่งแวดล้อม

Figure 1 Global Trend on Societal Challenges

Source: Nature-based Solution from Concept Definition to Global Standard (p. 4) by Cohen-Shacham, E., 2021, (https://iucn.org/sites/default/files/content/documents/2021/nbs_from_concept_definition_to_global_standard_emmanuelle_cohen-shacham.pdf)

2.2 ทักษะที่คาดหวังของทศวรรษหน้า

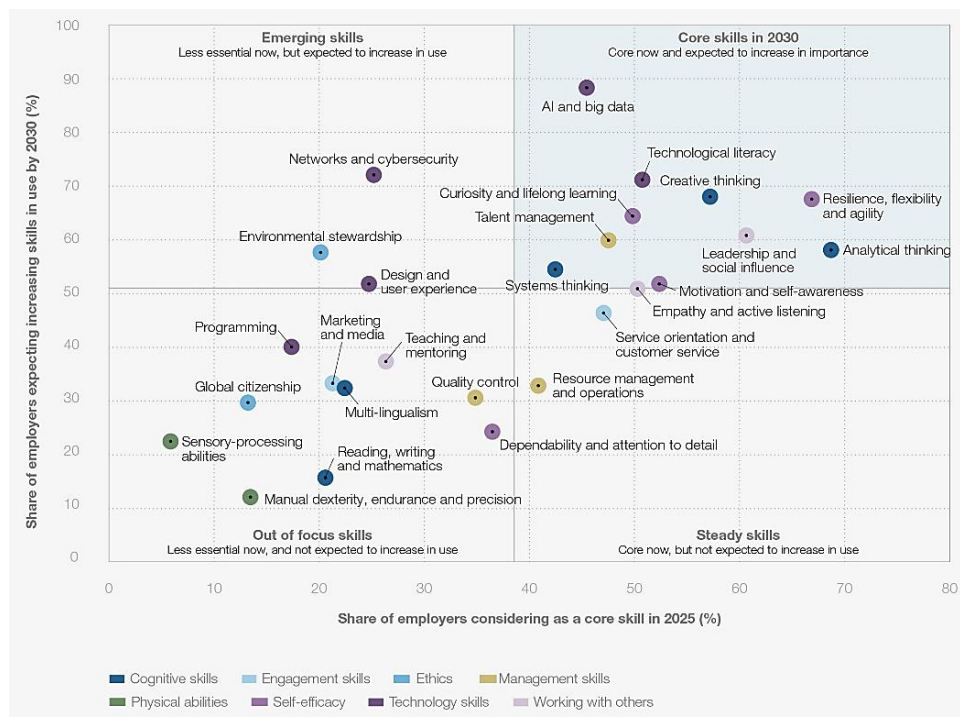
ทักษะการทำงานเป็นประเด็นสำคัญที่ถูกหยิบยกขึ้นมาวิเคราะห์ วิพากษ์เสมอ ๆ ในปัจจุบัน จากการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยี การขยายตัวของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) การประมวลผลแบบคลาวด์ (Cloud Computing) และข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ได้สร้างแรงผลักดันใหม่ต่อชุดทักษะที่องค์กรต้องการ และสะท้อนความเร่งด่วนที่ภาคการศึกษาและแรงงานต้องปรับตัวต่อ และเร่งการพัฒนาชุดทักษะที่มีความยืดหยุ่นสูง ผสมผสานระหว่างการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ความเข้าใจเทคโนโลยี (Technological Literacy) และความสามารถในการฟื้นตัวจากความเปลี่ยนแปลง (Resilience) โดยทักษะสำคัญในศตวรรษหน้า (World Economic Forum, 2024) แบ่งได้เป็น 5 กลุ่ม คือ

- 1) ทักษะด้านความคิดและสติปัญญา (Cognitive Skills) ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ และความคิดสร้างสรรค์
- 2) ทักษะทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal & Social Skills) ได้แก่ ภาวะผู้นำและความสามารถในการโน้มน้าว (Leadership and Social Influence) การเข้าใจผู้อื่นและการฟังอย่างใส่ใจ (Empathy and Active Listening) ความใส่ใจในการให้บริการตอบสนองความต้องการ (Service Orientation and Customer Service)
- 3) ทักษะการจัดการตนเองและอารมณ์ (Self-Management & Emotional Intelligence) ได้แก่ ความสามารถในการรับมือและปรับตัว (Resilience, Flexibility and Agility) การรู้เท่าทันตนเอง (Motivation and Self-awareness)
- 4) ทักษะด้านดิจิทัลและเทคโนโลยี (Digital & Technological Literacy) และ
- 5) ทักษะด้านการเรียนรู้และการพัฒนาทุนมนุษย์ (Learning and Talent Development) ได้แก่ ความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Curiosity and Lifelong Learning) การบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ (Talent Management)

นอกจากนี้ ทักษะสำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ ทักษะด้านการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อม (Environmental Stewardship) ถูกระบุให้เป็นหนึ่งในทักษะที่มีอัตราการเติบโตสูงสุดในตลาดแรงงานโลก โดยเฉพาะในกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากร การออกแบบพื้นที่ และการฟื้นฟูระบบนิเวศ จากรายงาน Future of Jobs Report 2025 (World Economic Forum, 2024) พบว่า ร้อยละ 53 ของนายจ้างทั่วโลกเห็นว่าทักษะด้านการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมจะมีความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญภายในปี 2030 โดยเป็นผลจากกระแสการเปลี่ยนผ่านสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Net-zero Transition) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และแรงกดดันจากนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมในระดับโลกและระดับท้องถิ่น

สำหรับวิชาชีพภูมิสถาปัตยกรรม ทักษะด้านการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงโดยตรงต่อการออกแบบพื้นที่ใช้สอยให้สอดคล้องกับระบบนิเวศ ลดผลกระทบเชิงลบและสนับสนุนการฟื้นฟูรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมทุกระดับ ผ่านกระบวนการออกแบบการวางแผน และการตัดสินใจที่คำนึงถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เน้นย้ำความสำคัญของการออกแบบโครงสร้างพื้นฐานสีเขียว-น้ำเงิน (Blue-green Infrastructure) การฟื้นฟูภูมิทัศน์เสื่อมโทรม การบริหารจัดการระบบนิเวศเมือง และการประเมินรอยเท้าทางสิ่งแวดล้อมของโครงการ (American Society of Landscape Architect, n.d.c; Landscape Institute, n.d.; United Nations Human Settlements Programme, 2024)

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การปรับปรุงหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมควรบูรณาการองค์ความรู้และทักษะด้านการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อม เข้าไปในกระบวนการเรียนรู้ทั้งเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะความรู้ด้านการออกแบบที่เน้นความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate-resilient Design) การใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีเพื่อวิเคราะห์ระบบนิเวศ และการออกแบบที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะบัณฑิตที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต

รูปที่ 2 ทักษะสำคัญในปี 2030 จาก Future of Jobs Report 2025

Figure 2 The Core Skills for 2030 from Future of Jobs Report 2025

Source: Future of Jobs Report 2025 (p. 41) by World Economic Forum, 2024, Geneva: World Economic Forum.

จากการศึกษานี้สามารถสรุปได้ว่าสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อให้บัณฑิตมีสมรรถนะที่ตอบโจทย์ในอนาคต คือ ทักษะทางเทคนิค และความสามารถเชิงสมรรถนะทั้ง 3 มิติ ประกอบด้วย 1) การคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น (Cognitive Agility) 2) การยืดหยุ่น ปรับตัวไว (Emotional & Adaptive Intelligence) และ 3) มีความเท่าทันเทคโนโลยีและรักษ์สิ่งแวดล้อม (Tech & Planet-awareness) เน้นย้ำทักษะการทำงานบำรุงสิ่งแวดล้อม

2.3 วิสัยทัศน์และความคาดหวังขององค์กรวิชาชีพ

องค์กรวิชาชีพภูมิสถาปัตย์กรรมมีบทบาทสำคัญในการกำหนดวิสัยทัศน์และมาตรฐานการประกอบวิชาชีพของแต่ละประเทศหรือภูมิภาค รวมถึงกำหนดความคาดหวังในทักษะและความรู้ของภูมิสถาปนิก ข้อมูลจากองค์กรวิชาชีพ 6 แห่ง ได้แก่ สมาคมภูมิสถาปนิกอเมริกา (American Society of Landscape Architects - ASLA) สถาบันภูมิสถาปนิกออสเตรเลีย (Australian Institute of Landscape Architects - AILA) สมาคมภูมิสถาปนิกประเทศแคนาดา (Canadian Society of Landscape Architects - CSLA) สหพันธ์ภูมิสถาปนิกนานาชาติ (International Federal Landscape Architects - IFLA) สถาบันภูมิสถาปัตย์กรรมแห่งสหราชอาณาจักร (Landscape Institute - LI) สถาบันภูมิสถาปนิกสิงคโปร์ (Singapore Institute of Landscape Architects - SILA) และสมาคมภูมิสถาปนิกประเทศไทย (Thai Association of Landscape Architects - TALA) ระบุชัดเจนว่าวิชาชีพภูมิสถาปัตย์กรรมมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ ผสมผสานการออกแบบ วิทยาศาสตร์ และการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมและความต้องการของมนุษย์ ภูมิสถาปนิกจึงต้องมีสมรรถนะความรู้และทักษะด้านนิเวศวิทยา (Ecology) ความยั่งยืนของภูมิทัศน์ (Sustainable Landscape) การวางแผนพื้นที่ (Spatial Planning) การฟื้นฟูระบบนิเวศ (Ecological Restoration) และการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน (Sustainable Urban Development) เนื่องจากภูมิสถาปนิกมีบทบาทสำคัญมากขึ้นต่อการออกแบบและบริหารจัดการพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้านการใช้สอยและสุนทรียภาพ ควบคู่ไปกับการรับมือต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ภูมิอากาศ และการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

ความคาดหวังของขององค์กรวิชาชีพยังเน้นย้ำว่าภูมิสถาปนิกต้องมีชุดทักษะหลากหลายครอบคลุมทักษะการออกแบบ ทักษะการวิเคราะห์และแก้ปัญหา ทักษะการบริหารจัดการโครงการ ทักษะการสื่อสารและทักษะการทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่น ๆ ทั้งยังต้องพัฒนาทักษะดิจิทัลผ่านการใช้เครื่องมือสมัยใหม่ เช่น ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) และเทคโนโลยีแบบจำลองสารสนเทศอาคาร (BIM) นอกจากนี้ ภูมิสถาปนิกยังต้องมีจรรยาบรรณวิชาชีพที่เข้มแข็ง มีจริยธรรมด้านสิ่งแวดล้อมและบทบาทในการผลักดันแนวปฏิบัติวิชาชีพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Environmentally Responsible Professional Practices) (American Society of Landscape Architects, n.d.a, n.d.b; Australian Institute of Landscape Architects, n.d.a, n.d.b; Canadian Society of Landscape Architects, n.d.a, n.d.b; International Federation of Landscape Architects, n.d.; Landscape Institute, 2020; Singapore Institute of Landscape Architects, n.d.; Thai Association of Landscape Architects, n.d.)

ตารางที่ 1 วิสัยทัศน์และความคาดหวังโดยองค์กรวิชาชีพภูมิสถาปัตย์กรรม

Table 1 Perspective and Key Expectations by Landscape Professional Institutes

องค์กร (Organization)	วิสัยทัศน์ต่อวิชาชีพภูมิสถาปัตย์กรรม (Perspective on Landscape Architects)	ความคาดหวังหลัก (Key Expectations)
สมาคมภูมิสถาปนิก อเมริกา (ASLA)	ให้ความสำคัญกับการวางแผน ออกแบบ บริหารจัดการ และทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นและสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างสององค์ประกอบผ่านแนวทางสหวิทยาการ	งานออกแบบที่คำนึงถึงคุณภาพของภูมิทัศน์ การบริหารโครงการตั้งแต่ต้นจนถึงการประเมินผลหลังดำเนินการ และทำงานร่วมกับลูกค้าและชุมชน Designs with consideration for landscape quality, manages projects from inception to

องค์กร (Organization)	วิสัยทัศน์ต่อวิชาชีพภูมิสถาปัตย์กรรม (Perspective on Landscape Architects)	ความคาดหวังหลัก (Key Expectations)
	Emphasizes planning, design, management, and maintenance of both built and natural environments, ensuring a balance between these elements through interdisciplinary approaches.	post-completion evaluation, and collaborates with clients and communities.
สถาบันภูมิสถาปนิก ออสเตรเลีย (AILA)	ส่งเสริมการสร้างชุมชนที่มีสุขภาพดีและโลกที่ยั่งยืน สนับสนุนการฟื้นฟูภูมิทัศน์ที่เสื่อมโทรมและการทำงานร่วมกับชุมชน Promotes the creation of healthy communities and a sustainable world, supporting the restoration of degraded landscapes and community collaboration.	ปกป้องภูมิทัศน์ พื้นที่ระบบนิเวศ และส่งเสริมผลลัพธ์ที่ดีต่อสภาพภูมิอากาศผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชน Protects landscapes, restores ecological health, and promotes climate-positive outcomes through community engagement for optimal results.
สมาคมภูมิสถาปนิก ประเทศแคนาดา (CSLA)	มุ่งเน้นการออกแบบ วางแผน และจัดการที่ดิน โดยเน้นประโยชน์ทางสังคม ระบบนิเวศ และคุณค่าเชิงสุนทรียะ Focuses on land design, planning, and management, emphasizing social benefits, ecological systems, and aesthetic values.	วิเคราะห์ภูมิทัศน์โดยคำนึงถึงสุนทรียภาพและการออกแบบสิ่งแวดล้อม บริหารโครงการ และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคมและสิ่งแวดล้อม Analyzes landscapes considering aesthetics and environmental design, manages projects, and enhances social and environmental well-being.
สหพันธ์ภูมิสถาปนิก นานาชาติ (IFLA)	มุ่งมั่นในการสร้างสิ่งแวดล้อมของโลกที่สมดุลและยั่งยืน ให้ความสำคัญกับความยั่งยืนทางนิเวศ มรดกวัฒนธรรม และการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศ Committed to creating sustainable and balanced global environments, addressing ecological sustainability, cultural heritage, and climate adaptation.	ดำเนินงานวิจัย จัดการภูมิทัศน์อย่างยั่งยืน มีส่วนร่วมกับชุมชน และให้คำปรึกษาด้านวิชาชีพ Conducts research, manages landscapes sustainably, engages with communities, and provides professional landscape guidance.
สถาบันภูมิสถาปนิก สิงคโปร์ (SILA)	มองว่าภูมิสถาปนิกมีบทบาทสำคัญในการออกแบบเมืองอย่างยั่งยืน โดยเน้นสุขภาวะของสาธารณชน พื้นที่สีเขียว และการบูรณาการธรรมชาติกับเมือง โดยทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างสถาปัตยกรรม การวางผังเมือง และระบบนิเวศ Recognizes landscape architects as key contributors to sustainable urban design, emphasizing public well-being, green spaces, and environments that integrate nature with urban development. Serves as a bridge between architecture, urban planning, and ecological systems to enhance urban quality of life.	ผู้นำด้านการออกแบบที่มีวิสัยทัศน์ บูรณาการความรู้สหวิทยาการเพื่อพัฒนาเมืองและระบบนิเวศ โดยเน้นความเป็นอยู่ของมนุษย์และความยั่งยืน Visionary leaders in design who integrate interdisciplinary knowledge to improve urban environments and ecosystems, focusing on human well-being and sustainability.
สถาบันภูมิสถาปัตย์กรรม แห่งสหราชอาณาจักร (LI)	ภูมิสถาปนิกมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ยั่งยืนและน่าอยู่ โดยบูรณาการศิลปะ วิทยาศาสตร์ และความเข้าใจธรรมชาติเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของมนุษย์และปกป้องสิ่งแวดล้อม	ผู้มีความรู้เกี่ยวกับบริบทด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม ออกแบบสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ วางแผนและออกแบบพื้นที่กลางแจ้งอย่างยั่งยืน ยึดมั่นในจรรยาบรรณและสามารถทำงานเป็นผู้นำหรือสมาชิกทีมได้

องค์กร (Organization)	วิสัยทัศน์ต่อวิชาชีพภูมิสถาปัตยกรรม (Perspective on Landscape Architects)	ความคาดหวังหลัก (Key Expectations)
	Landscape architects play a crucial role in creating sustainable and livable environments by integrating art, science, and an understanding of nature to enhance human well-being and protect the environment.	Possesses knowledge of environmental, social, and cultural contexts to design in alignment with site conditions, ensures sustainable outdoor planning and design, upholds academic and professional ethics, and collaborates effectively as both leaders and team members.
สมาคมภูมิสถาปนิก ประเทศไทย (TALA)	ภูมิสถาปนิกมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการออกแบบที่บูรณาการการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติกับการพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน Landscape architects contribute significantly to social and environmental development, emphasizing a design approach that integrates natural resource conservation with sustainable land development.	-

Source: American Society of Landscape Architects (n.d.-a, n.d.-b); Australian Institute of Landscape Architects (n.d.-a, n.d.-b); Canadian Society of Landscape Architects (n.d.-a, n.d.-b); International Federation of Landscape Architects (n.d.); Landscape Institute (2020); Singapore Institute of Landscape Architects (n.d.); Thai Association of Landscape Architects (n.d.)

3. บริบทและความท้าทายในภาคการศึกษา

3.1 หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา

เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกาจัดเป็นผู้บุกเบิกการจัดการเรียนการสอนภูมิสถาปัตยกรรมอย่างเป็นระบบ จึงรวบรวม 7 หลักสูตรมาวิเคราะห์เชิงสมรรถนะ (Competency-based Analysis) ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยเทกซัส เอแอนด์เอ็ม (Texas A&M University) มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์ (University of California Berkeley) มหาวิทยาลัยคอร์เนลล์ (Cornell University) มหาวิทยาลัยออริกอน (University of Oregon) มหาวิทยาลัยบอลล์สเตต (Ball State University) มหาวิทยาลัยไอโอวาสเตต (Iowa State University) และสถาบันเทคโนโลยีเวอร์จิเนีย (Virginia Polytechnic Institute) (College of Agriculture and Life Sciences, n.d.; College of Architecture, n.d.; Department of Landscape Architecture, n.d.; Department of Landscape Architecture and Environmental Planning, 2022; R. Wayne Estopinal College of Architecture and Planning, n.d.; School of Architecture & Environment, 2023a, 2023b; The Board of Visitors, 2024)

จากการเปรียบเทียบทิศทางของแต่ละหลักสูตรฯ แสดงให้เห็นเป้าหมายร่วมของสมรรถนะบัณฑิต คือ การพัฒนาสมรรถนะบัณฑิตให้สามารถออกแบบพื้นที่ที่สร้างดุลยภาพทั้งด้านความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ (Ecological Integrity) อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Identity) ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relevance) และโอกาสทางเศรษฐกิจ (Economic Opportunity) การสร้างสรรค์พื้นที่ที่มีสุนทรียศาสตร์ ปลอดภัยและน่าอยู่ ผ่านการบูรณาการความรู้สหสาขาวิชาทั้งวิทยาศาสตร์ นิเวศวิทยา ศิลปะและการออกแบบ เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสารเชิงภาพเข้าด้วยกัน

การพัฒนาโลกทัศน์แบบองค์รวมมุ่งเน้นความเข้าใจด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม สังคม และระบบนิเวศ เนื้อหาแกนหลักของหลักสูตรมักครอบคลุมการออกแบบเชิงนิเวศ การวิเคราะห์เชิงพื้นที่ การจัดการทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อม และการวางแผนการใช้ที่ดิน การออกแบบการเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project-based Learning) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิพากษ์

ความคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาภายใต้โจทย์และบริบทจริงด้านการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม ส่งเสริมทักษะดิจิทัลโดยใช้เครื่องมือร่วมสมัย เช่น ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เทคโนโลยีแบบจำลองสารสนเทศอาคาร และการจำลองภาพเชิงทัศนียภาพ (Visual Simulation) มาใช้ในการวิเคราะห์ภูมิทัศน์ พลวัตของสิ่งแวดล้อมและสังคม เพื่อพัฒนางานออกแบบที่ตอบสนองต่อสภาพภูมิอากาศและบริบทความหลากหลายทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ หลักสูตรฯ ต่าง ๆ ยังเสริมสร้างผู้เรียนให้มีความเป็นผู้นำ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร ปฏิบัติงานอย่างมีจริยธรรม การทำงานร่วมกันเป็นทีม

ตารางที่ 2 ทักษะที่เน้นย้ำในหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา

Table 2 Skills Emphasized in Landscape Architecture Curricula in USA

มหาวิทยาลัย (University)	มุมมองต่อวิชาชีพภูมิ สถาปัตยกรรม (Perspective on Landscape Architects)	เป้าหมายของ หลักสูตร (Program Focus)	เนื้อหาหลัก (Core Content)	ทักษะหลัก (Key Skills)	สมรรถนะบัณฑิต (Graduate Competency)
มหาวิทยาลัย เท็กซัส เอแอนด์ เอ็ม (Texas A&M University)	ภูมิสถาปนิกเป็นผู้นำใน การสร้างพื้นที่ที่ยั่งยืน มีสมดุลทั้งด้านนิเวศ วัฒนธรรม และสังคม โดยเน้นนวัตกรรมและ การออกแบบที่ปฏิบัติ ได้จริง Landscape architects are leaders in creating sustainable and balanced spaces in ecological, cultural, and social aspects, emphasizing innovation and practical design.	การวางแผน ออกแบบ และจัดการสิ่งแวดล้อม ทั้งธรรมชาติและที่ มนุษย์สร้างขึ้น Planning, design, and management of natural and built environments.	การวิจัยระดับปริญญาตรี การออกแบบเชิงนวัตกรรม การวิเคราะห์เชิงพื้นที่ Undergraduate research, innovative design, spatial analysis and planning.	การจัดการน้ำ การออกแบบระบบนิเวศ การใช้เครื่องมือดิจิทัล Water management, ecosystem design, digital tools usage.	เตรียมความพร้อม สำหรับการทำงานใน วิชาชีพหรือศึกษาต่อ ระดับสูง Preparation for industry and graduate programs.
มหาวิทยาลัย แคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์ (UC Berkeley)	สนับสนุนให้นักศึกษา เป็นนักคิดสร้างสรรค์ที่ ผสมผสานความเข้าใจเชิง นิเวศเข้ากับการ ออกแบบ เพื่อสร้าง ทางออกที่ยั่งยืนในเชิง พื้นที่ Landscape architects should be creative thinkers who integrate ecological	การออกแบบที่เน้น ความคิดสร้างสรรค์ และความสมดุลทาง สิ่งแวดล้อม Design that emphasizes creativity and environmental balance.	สตูดิโอสามช่วง: พื้นฐาน การพัฒนาแนวคิด และการออกแบบที่ คำนึงถึงการจัดการ ด้านพลังงาน Three main studios (fundamentals, design development, and energy imagination).	การประยุกต์ใช้ทฤษฎี และเทคนิคเชิง สร้างสรรค์ Application of theories and creative techniques.	ความพร้อมในการ ประกอบวิชาชีพภูมิ สถาปัตยกรรม Readiness for a professional career in landscape architecture.

มหาวิทยาลัย (University)	มุมมองต่อวิชาชีพภูมิสถาปัตยกรรม (Perspective on Landscape Architects)	เป้าหมายของหลักสูตร (Program Focus)	เนื้อหาหลัก (Core Content)	ทักษะหลัก (Key Skills)	สมรรถนะบัณฑิต (Graduate Competency)
	understanding and design to develop deep and sustainable solutions for spaces.				
มหาวิทยาลัยคอร์เนลล์ (Cornell University)	มองว่าภูมิสถาปนิกเป็นตัวเชื่อมระหว่างการวางผังเมือง การออกแบบระบบนิเวศ และการสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ที่ตอบโจทย์บริบทสังคมและเศรษฐกิจ Landscape architects act as a bridge between urban planning, ecological systems design, and creative placemaking that responds to societal and economic conditions.	การพัฒนาชุมชนเมือง การวางแผนการใช้ที่ดิน การออกแบบเชิงนิเวศ Urban community development, land use planning, and ecological design.	สตูดิโอออกแบบที่บูรณาการทั้งทฤษฎีและภาคปฏิบัติ Design studio integrating theory and practice.	การสื่อสารด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ความรู้ระบบนิเวศ การจัดการพื้นที่ Digital communication, ecological knowledge, spatial management.	ความเข้าใจต่อมิติด้านจริยธรรม สังคม และกฎหมาย Understanding of ethical, social, and legal dimensions.
มหาวิทยาลัยออริกอน (University of Oregon)	ภูมิสถาปนิกเป็นผู้นำในการวางแผน ออกแบบและบริหารพื้นที่เพื่อรับมือกับความท้าทายระดับโลก โดยสร้างภาพแวดล้อมที่หลากหลายและยั่งยืน Landscape architects are leaders in planning, creating, and managing spaces to	การศึกษาที่เป็นองค์รวม และการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการแก้ปัญหา Holistic education and leadership development in problem-solving.	การออกแบบระบบนิเวศ การจัดการพื้นที่ Ecosystem design, spatial management.	การคิดเชิงวิเคราะห์ การทำงานร่วมกัน แบบสหวิทยาการ Analytical thinking, interdisciplinary collaboration.	มีความสามารถในการจัดการภูมิทัศน์ที่หลากหลาย Graduates capable of managing diverse landscapes.

มหาวิทยาลัย (University)	มุมมองต่อวิชาชีพภูมิสถาปัตยกรรม (Perspective on Landscape Architects)	เป้าหมายของหลักสูตร (Program Focus)	เนื้อหาหลัก (Core Content)	ทักษะหลัก (Key Skills)	สมรรถนะบัณฑิต (Graduate Competency)
	address global challenges by designing diverse and sustainable environments.				
มหาวิทยาลัยบอลล์สเตต (Ball State University)	ภูมิสถาปนิกคือผู้พัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตผ่านการออกแบบพื้นที่สีเขียวที่สมดุลระหว่างความงามและการใช้งาน Landscape architects are developers and enhancers of people's quality of life by creating green spaces that balance aesthetics and functionality.	การออกแบบพื้นที่สีเขียวเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต Green space design to enhance quality of life.	หลักการออกแบบที่สอดคล้องกับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม Design principles aligned with environmental sustainability.	การจัดการทรัพยากรและการพัฒนาโครงการ Resource management, project development.	การออกแบบและจัดการพื้นที่อย่างยั่งยืน Sustainable space design and management.
มหาวิทยาลัยไอโอวาสเตต (Iowa State University)	ภูมิสถาปนิกเป็นผู้ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง โดยการออกแบบพื้นที่ที่สอดคล้องกับบริบทนิเวศ วัฒนธรรม และสังคม โดยเน้นความงาม การใช้งาน และการอนุรักษ์ Landscape architects drive change by designing spaces that align with ecological, cultural, and social contexts while emphasizing beauty,	การออกแบบสิ่งแวดล้อมเพื่อพื้นที่ปลอดภัยและน่าอยู่ Environmental design to create safe and livable spaces.	การออกแบบระบบนิเวศและสังคม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล Ecological and social system design, digital technology applications.	การคิดเชิงระบบ การพัฒนาโครงสร้าง การออกแบบ Systems thinking, structural design development.	ความสามารถในการสร้างสรรค์ทางออกใหม่ ๆ ให้กับการบริหารพื้นที่ Creation of innovative solutions for space management in various contexts.

มหาวิทยาลัย (University)	มุมมองต่อวิชาชีพภูมิสถาปัตยกรรม (Perspective on Landscape Architects)	เป้าหมายของหลักสูตร (Program Focus)	เนื้อหาหลัก (Core Content)	ทักษะหลัก (Key Skills)	สมรรถนะบัณฑิต (Graduate Competency)
	functionality, and conservation.				
สถาบันเทคโนโลยีเวอร์จิเนีย (Virginia Polytechnic Institute)	มองว่าภูมิสถาปนิกออกแบบพื้นที่ที่สมดุลระหว่างการใช้งาน ความงาม และความยั่งยืน โดยบูรณาการการอนุรักษ์ธรรมชาติกับการพัฒนาที่มุ่งเน้นชุมชน Landscape architects design spaces that balance functionality, aesthetics, and sustainability by integrating natural conservation with community-focused development.	การจัดการระบบภูมิทัศน์ทั้งในพื้นที่ธรรมชาติและพื้นที่ที่มนุษย์สร้าง Landscape system management in natural and built environments.	การออกแบบเพื่อการใช้งานและสุนทรียภาพ Design for functionality and aesthetics.	การวิเคราะห์พื้นที่ การใช้ซอฟต์แวร์ การสื่อสารหลายช่องทาง Site analysis, software usage, multi-channel communication.	ระบบภูมิทัศน์ที่ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพและธรรมชาติ Landscape systems that support biodiversity and natural environments.

Source: College of Agriculture and Life Sciences (n.d.); College of Architecture (n.d.); Department of Landscape Architecture (n.d.); Department of Landscape Architecture and Environmental Planning (2022); R. Wayne Estopinal College of Architecture and Planning (n.d.); School of Architecture & Environment (2023a, 2023b); The Board of Visitors (2024)

3.2 หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมในประเทศภูมิภาคเอเชีย

ในการศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตร เนื่องจากประเทศไทยอยู่ในภูมิภาคเอเชีย การพัฒนาหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับตลาดในระดับภูมิภาคเอเชียด้วย จึงเลือกศึกษาและวิเคราะห์เชิงสมรรถนะของหลักสูตรจากมหาวิทยาลัยในภูมิภาคอาเซียน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ (NUS) และมหาวิทยาลัยชิงหวา สาธารณรัฐประชาชนจีน

จากการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมของมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ และมหาวิทยาลัยชิงหวา พบว่าทั้งสองหลักสูตรมีจุดร่วมสำคัญในการมองวิชาชีพภูมิสถาปนิกเป็นศาสตร์บูรณาการข้ามสาขาและเป็นวิชาชีพที่มีบทบาทเชิงรุกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการออกแบบในฐานะทั้งกระบวนการและผลลัพธ์ที่ต้องตั้งอยู่บนความเข้าใจเชิงลึกด้านระบบนิเวศ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี (National University of Singapore, n.d.-a; Tsinghua University, n.d.). ทั้งสองหลักสูตรยังมุ่งพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพที่ครอบคลุมงานจริงตั้งแต่การวางแผน การออกแบบ การก่อสร้าง ไปจนถึงการจัดการโครงการ สะท้อนแนวโน้มร่วมของการศึกษาภูมิสถาปัตยกรรมร่วมสมัยในเอเชียที่เน้นการรับมือกับความซับซ้อนของเมืองและความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ

เมื่อพิจารณาเชิงเปรียบเทียบ ความแตกต่างของทั้งสองหลักสูตรช่วยให้เห็นทิศทางที่มีคุณค่าสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมของประเทศไทย โดยหลักสูตรของ NUS สะท้อนแนวโน้มการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับความเป็นเลิศด้านการออกแบบ นวัตกรรม การทำงานข้ามสาขา และการตอบโจทย์บริบทเมืองเอเชียร่วมสมัยในระดับนานาชาติ (National University of Singapore, n.d.-b) ขณะที่หลักสูตรของมหาวิทยาลัยชิงหวาเน้นความเป็นระบบของโครงสร้างการเรียนรู้ ความเข้มแข็งด้านองค์ความรู้พื้นฐาน การฝึกปฏิบัติจริง และจริยธรรมวิชาชีพอย่างชัดเจน (Tsinghua University, n.d.). บทเรียนสำคัญสำหรับประเทศไทยคือการผสมผสานความเข้มแข็งเชิงโครงสร้างและความลึกทางวิชาชีพเข้ากับความคิดหยุ่น และนวัตกรรม เพื่อยกระดับหลักสูตรให้สามารถตอบสนองต่อประเด็นเมือง ระบบนิเวศ น้ำ และภูมิอากาศได้อย่างเหมาะสมกับบริบทสังคมไทยในอนาคต

ตารางที่ 3 ทักษะที่เน้นย้ำในหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมของมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ และมหาวิทยาลัยชิงหวา

Table 3 Key Skills Emphasized in the Landscape Architecture Programs of the National University of Singapore and Tsinghua University

มหาวิทยาลัย (University)	วิสัยทัศน์ต่อวิชาชีพ ภูมิสถาปนิก (Perspective on Landscape Architects)	เป้าหมายของ หลักสูตร (Program Focus)	เนื้อหาหลัก (Core Content)	ทักษะหลัก (Key Skills)	สมรรถนะบัณฑิต (Graduate Competency)
มหาวิทยาลัย แห่งชาติสิงคโปร์ National University of Singapore	ภูมิสถาปนิกเป็นผู้นำ และผู้พิทักษ์ สิ่งแวดล้อมในยุค Ecological Age ซึ่งมี บทบาทสำคัญในการ กำหนดคุณภาพของ สภาพแวดล้อมเมือง และการใช้ที่ดิน โดย สามารถทำงานได้ ครอบคลุมตั้งแต่การ ออกแบบ การก่อสร้าง ไปจนถึงการจัดการ โครงการในหลายสเกล Landscape architects serve as leaders and stewards of the environment in the Ecological Age, playing a pivotal role in shaping the quality of urban environments and land use. Their professional scope	ความเป็นเลิศด้านการ ออกแบบเชิง กระบวนการที่อาศัย ความรู้ด้านสังคม นิเวศ และเทคโนโลยี สามารถสร้าง ผลกระทบเชิงพื้นที่จริง โดยเน้นจุดเด่นด้าน บริบทเอเชีย เมืองเขตร้อน และ สภาพแวดล้อมเมือง ร่วมสมัย Excellence in process-driven design grounded in social, ecological, and technological knowledge, capable of generating tangible spatial impacts, with particular distinction in Asian contexts, tropical urban	การออกแบบภูมินิเวศ เมืองและระบบน้ำ การ วิเคราะห์เชิงพื้นที่ เทคโนโลยีดิจิทัลและ สื่อภาพ รวมถึงความ เข้าใจเชิงสังคม วัฒนธรรม และมรดก ซึ่งสะท้อนการบูรณา การองค์ความรู้ข้าม สาขา Landscape ecological design; urban and water systems planning; spatial analysis; digital technologies and visual media; and socio-cultural and heritage literacy— collectively reflecting the integration of cross- disciplinary knowledge.	การออกแบบเชิงระบบ การทำงานข้ามสาขา การใช้เครื่องมือดิจิทัล และข้อมูลเชิงพื้นที่ การสื่อสารงาน ออกแบบผ่านสื่อร่วม สมัย รวมถึง ความสามารถในการ ออกแบบพื้นที่ที่ ตอบสนองต่อระบบ นิเวศและความยืดหยุ่น ของเมือง Systems-oriented design; interdisciplinary collaboration; the application of digital tools and spatial data; the communication of design through contemporary media; and the capacity to create spaces responsive	การออกแบบและ จัดการโครงการภูมิ สถาปัตยกรรมใน บริบทที่ซับซ้อน สามารถรับมือกับความ เปลี่ยนแปลงด้าน สิ่งแวดล้อม สังคม และเมือง พร้อมทั้งทำ หน้าที่เป็นผู้นำทาง ความคิดในการสร้าง สภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ ยั่งยืน และมีความ ยืดหยุ่น The design and management of landscape architectural projects within complex contexts, demonstrating the capacity to address environmental, social, and urban transformations,

มหาวิทยาลัย (University)	วิสัยทัศน์ต่อวิชาชีพ ภูมิสถาปนิก (Perspective on Landscape Architects)	เป้าหมายของ หลักสูตร (Program Focus)	เนื้อหาหลัก (Core Content)	ทักษะหลัก (Key Skills)	สมรรถนะบัณฑิต (Graduate Competency)
	encompasses design, construction, and project management across multiple scales.	environments, and contemporary urban conditions.		to ecological systems and urban resilience.	while serving as a thought leader in advancing livable, sustainable, and resilient environments.
มหาวิทยาลัยชิงหวา Tsinghua University	ภูมิสถาปนิกเป็นวิชาชีพเชิงบูรณาการและเชิงปฏิบัติที่มีบทบาทครอบคลุมการวางแผน การออกแบบ การก่อสร้าง และการจัดการภูมิทัศน์ โดยเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม การมี “ทัศนคติต่อธรรมชาติที่ถูกต้อง” และการทำงานเพื่อสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ Landscape architecture is an integrative and practice-oriented profession encompassing planning, design, construction, and landscape management. It emphasizes social responsibility, the cultivation of an informed and ethical perspective toward nature, and the pursuit of balance between	การพัฒนาภูมิสถาปนิกที่มีความรู้กว้าง ครอบคลุมทั้งสายทฤษฎีและการปฏิบัติจริง บนฐานการบูรณาการศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม เกษตรศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ พร้อมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพ และความรับผิดชอบต่อสังคม The development of landscape architects with broad-based knowledge spanning both theoretical foundations and professional practice, grounded in the integration of sciences, engineering, agricultural sciences, and the humanities, while cultivating moral integrity, professional ethics,	สตูดิโอออกแบบต่อเนื่องจำนวนมาก ควบคู่กับวิชาทฤษฎีและพื้นฐานสำคัญ เช่น นิเวศวิทยา อุทกวิทยา ธรณีวิทยา พฤกษศาสตร์ ประวัติศาสตร์ภูมิทัศน์ การวางผังภูมิภาค วิศวกรรมภูมิทัศน์ และการอนุรักษ์มรดก โดยมีการฝึกงานภาคสนาม และการฝึกปฏิบัติเป็นส่วนบังคับของหลักสูตร A sequence of comprehensive design studios is delivered alongside essential theoretical and foundational courses, including ecology, hydrology, geology, botany, landscape history, regional planning, landscape engineering, and heritage conservation. Fieldwork and	ทักษะการคิดเชิงภาพและเชิงนามธรรม ควบคู่กัน ความสามารถด้านตรรกะและการคิดเชิงวิพากษ์ การประยุกต์องค์ความรู้เชิงนิเวศและวิศวกรรมในการออกแบบ การสื่อสารเชิงวิชาชีพ การทำงานเป็นทีม และการจัดการโครงการภูมิสถาปัตยกรรม The integration of visual and abstract thinking skills; logical reasoning and critical thinking abilities; the application of ecological and engineering knowledge in design; professional communication; teamwork capability; and competence in landscape architectural project management.	การออกแบบและวางแผนภูมิทัศน์อย่างเป็นระบบ สามารถปฏิบัติงานจริงในสายวิชาชีพ มีความซื่อสัตย์ทางวิชาการ มีจริยธรรมและจิตสำนึกต่อสังคม มีมุมมองสากล และมีความเข้าใจเชิงลึกต่อระบบธรรมชาติและคุณค่าทางวัฒนธรรม Systematic landscape design and planning competencies; the ability to perform effectively in professional practice; academic integrity; ethical conduct and social responsibility; a global perspective; and a profound understanding of natural systems and cultural values.

มหาวิทยาลัย (University)	วิสัยทัศน์ต่อวิชาชีพ ภูมิสถาปนิก (Perspective on Landscape Architects)	เป้าหมายของ หลักสูตร (Program Focus)	เนื้อหาหลัก (Core Content)	ทักษะหลัก (Key Skills)	สมรรถนะบัณฑิต (Graduate Competency)
	human activities and natural systems.	and social responsibility.	professional internships constitute mandatory components of the curriculum.		

Source: National University of Singapore (n.d.-a), National University of Singapore (n.d.-b), Tsinghua University (n.d.)

3.3 ทิศทางหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมในประเทศไทย

ในปัจจุบัน ประเทศไทยมีหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีทั้งสิ้น 9 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จุฬาฯ) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (มจ.) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มก.) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มธ.) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (มมส.) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (มช.) และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ (มทร.สุวรรณภูมิ)

บทความปริทัศน์นี้ได้เลือกและวิเคราะห์เปรียบเทียบหลักสูตรจากมหาวิทยาลัยจำนวน 6 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Chulalongkorn University, 2023) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Kasetsart University, 2023) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (Thammasat University, 2018) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (Mahasarakham University, 2023) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, 2020) และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (Faculty of Architect, n.d.) โดยเลือกจากความความเก่าแก่ของหลักสูตรและเป็นสถาบันที่ได้รับการยอมรับอย่างสูงจากกลุ่มผู้เรียนทั้งในพื้นที่กรุงเทพมหานครและหัวเมืองขนาดใหญ่ในแต่ละภูมิภาค โดยเปรียบเทียบสมรรถนะเป้าหมายของผู้เรียน จุดเด่นด้านความรู้และทักษะของแต่ละหลักสูตรฯ

การวิเคราะห์เปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรแต่ละกลุ่มสถาบันมีจุดเน้นเฉพาะที่แตกต่างกันชัดเจน สามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่มสถาบันใหญ่โดยพิจารณาตามสมรรถนะทางวิชาการของหลักสูตร คือ กลุ่มพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนแบบครอบคลุม (Well-rounded) และกลุ่มพัฒนาสมรรถนะเด่น โดยกลุ่มสถาบันที่มีความเก่าแก่และเปิดสอนมาอย่างยาวนานมุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะบัณฑิตอย่างรอบด้านเพื่อให้มีความพร้อมในการประกอบวิชาชีพและการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา ในขณะที่หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมที่เปิดสอนในระยะหลังจะมีการพัฒนาสมรรถนะเด่นของแต่ละหลักสูตรเพื่อให้ความเฉพาะตัวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งช่วยเสริมอัตลักษณ์และจุดขายของแต่ละสถาบันการศึกษา แต่ทั้งนี้ สมรรถนะจุดเด่นของหลักสูตรที่เปิดระยะหลังมักเน้นไปในด้านความเป็นท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นแนวคิดด้านภูมิทัศน์วัฒนธรรมและการอนุรักษ์มรดกภูมิทัศน์ และยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ออกแบบให้มีจุดเด่นด้านภูมินิเวศ นิเวศวิทยาเมืองและการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อม ที่เน้นความรู้ด้านภูมินิเวศและทักษะการออกแบบที่สอดคล้องกับภูมิภาคนั้น ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่ตลาดแรงงานต้องการในศตวรรษหน้า ถึงแม้ว่าหลักสูตรอาจจะมีการกล่าวถึงการสร้างทักษะให้ตอบรับนโยบายสิ่งแวดล้อมระดับโลก และกลยุทธ์การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แต่ก็ยังเป็นเพียงแนวทางให้สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์เชิงสมรรถนะหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมในประเทศไทย

Table 4 Competency-based Analysis of landscape architecture curricula in Thailand

มหาวิทยาลัย University	ปีหลักสูตรที่ บังคับใช้ Year	รูปแบบหลักสูตร Degree	สมรรถนะทางวิชาการ Academic Competency
กลุ่มหลักสูตรที่เน้นพัฒนาสมรรถนะแบบครอบคลุม Curriculum Cluster Emphasizing Comprehensive Competency Development			
มจร. (KMUTT)	พ.ศ. 2563 (2020)	ปริญญาตรี 5 ปี (นานาชาติ) (Bachelor's Degree 5 years – International Program)	1. มีความสามารถในการประยุกต์ใช้การคิดเชิงองค์รวมและแนวทางสหวิทยาการในการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม การวางผังพื้นที่ และการวางผังแม่บท โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อมนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อม 2. แสดงความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ วิเคราะห์ เหตุผลสร้างสรรค์ และเป็นระบบ เพื่อการวิจัย การออกแบบ การประยุกต์ใช้ และการสื่อสารแนวคิดภูมิสถาปัตยกรรม 3. แสดงความสามารถในการเข้าใจและประยุกต์ใช้ความรู้ภูมิสถาปัตยกรรมในการเขียนบทความ งานวิจัย การออกแบบ หรือการสื่อสารรูปแบบอื่น 4. ปฏิบัติงานในระดับสากลด้วยจริยธรรมและคุณธรรมในวิชาชีพและวิชาการ 5. แสดงแรงจูงใจในตนเอง การทำงานเป็นทีม ความสามารถในการปรับตัว การบริหารจัดการ ความยืดหยุ่น วินัย และความอดทนต่ออุปสรรค (AQ) 1. Demonstrates the ability to apply holistic thinking and interdisciplinary approaches in landscape architectural design, spatial planning, and master planning, with due consideration for responsibilities toward humanity, society, and the environment. 2. Exhibits critical, analytical, systematic, and creative reasoning skills in conducting research, developing design solutions, applying knowledge, and communicating landscape architectural concepts. 3. Demonstrates the capacity to comprehend and apply landscape architectural knowledge in scholarly writing, research production, design practice, and other modes of professional and academic communication. 4. Performs at an international standard with integrity, ethical conduct, and professional and academic responsibility. 5. Displays self-motivation, teamwork capability, adaptability, managerial competence, flexibility, discipline, and resilience (Adversity Quotient: AQ).
มธ. (TU)	พ.ศ. 2561 (2018)	ปริญญาตรี 4 ปี (หลักสูตรไทย) (Bachelor's Degree 4 years – Thai Program)	1. ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้พื้นฐานและสมรรถนะตามมาตรฐานสากลเพื่อเข้าสู่วิชาชีพภูมิสถาปัตยกรรม หรือศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาได้ 2. ผู้สำเร็จการศึกษามีความพร้อมในการพัฒนาสู่การเป็นผู้นำวิชาชีพที่มีคุณธรรมและจริยธรรม 1. Graduates possess foundational knowledge and competencies appropriate to international standards, enabling them to enter the profession of landscape architecture or pursue graduate-level education.

มหาวิทยาลัย University	ปีหลักสูตรที่ บังคับใช้ Year	รูปแบบหลักสูตร Degree	สมรรถนะทางวิชาการ Academic Competency
			2. Graduates are prepared to further develop into professional leaders with integrity and ethical responsibility in their practice.
จุฬาฯ (CU)	พ.ศ. 2566 (2023)	ปริญญาตรี 5 ปี (หลักสูตรไทย) (Bachelor's Degree 5 years – Thai Program)	ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีความรู้รอบด้านในสาขาสหวิทยาการที่เกี่ยวข้องกับภูมิสถาปัตยกรรมสามารถวิเคราะห์และแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพ พวกเขายังมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และสามารถสื่อสารแนวคิดอย่างเป็นระบบเกินขอบเขตเฉพาะของวิชาชีพได้ นอกจากนี้ยังแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีส่วนร่วมในการยกระดับคุณภาพชีวิตของสาธารณชนและชุมชนท้องถิ่น Graduates who possess comprehensive knowledge in interdisciplinary fields related to landscape architecture can engage in analytical thinking and creative problem-solving with logical reasoning and efficiency. They are also equipped with information technology skills and the ability to communicate ideas systematically, beyond their professional competencies. Furthermore, they demonstrate a sense of social responsibility, contributing to the well-being of both the public and local communities.
กลุ่มหลักสูตรที่เน้นพัฒนาสมรรถนะเด่น Curriculum Cluster Emphasizing Distinctive Competency Development			
สจล. (KMITL)	พ.ศ. 2563 (2020)	ปริญญาตรี 5 ปี (หลักสูตรไทย) (Bachelor's Degree 5 years – Thai Program)	1. ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้และสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานวิชาชีพ และสามารถทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในทีมสหวิทยาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ผู้สำเร็จการศึกษาดำรงตนด้วยความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ และยึดมั่นในจริยธรรมวิชาชีพ 3. ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ทั้งเชิงทฤษฎีและปฏิบัติโดยผสมผสานมรดกภูมิทัศน์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างเหมาะสมและยั่งยืน 4. ผู้สำเร็จการศึกษามีความเชี่ยวชาญที่สอดคล้องกับนโยบายสิ่งแวดล้อมระดับโลก และกลยุทธ์การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 1. Graduates possess the knowledge and competencies necessary to fulfil professional responsibilities in landscape architecture and can effectively collaborate with related professionals in interdisciplinary teams. 2. Graduates conduct themselves with integrity, responsibility, and adherence to ethical standards in their professional practice. 3. Graduates integrate theoretical and practical knowledge by synthesizing insights from landscape heritage, traditional wisdom, and innovative technologies in a manner that is appropriate and sustainable. 4. Graduates possess internationally relevant expertise in landscape architecture, aligning with global environmental policies and climate change adaptation strategies.

มหาวิทยาลัย University	ปีหลักสูตรที่ บังคับใช้ Year	รูปแบบหลักสูตร Degree	สมรรถนะทางวิชาการ Academic Competency
มช. (CMU)	พ.ศ. 2563 (2020)	ปริญญาตรี 5 ปี (หลักสูตรไทย) (Bachelor's Degree 5 years – Thai Program)	1. ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ สมรรถนะ และความเชี่ยวชาญทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติด้านการวางแผนและออกแบบภูมิทัศน์ ตามมาตรฐานวิชาชีพ 2. ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถออกแบบโดยเน้นการอนุรักษ์ พร้อมส่งเสริมภูมิสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยบูรณาการอัตลักษณ์ท้องถิ่นในการออกแบบภูมิทัศน์ 3. ผู้สำเร็จการศึกษาประยุกต์ใช้ความรู้แบบบูรณาการในภูมิสถาปัตยกรรม โดยเน้นเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อรักษาสมดุลสิ่งแวดล้อม ตระหนักถึงคุณค่าและความงามของธรรมชาติ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างยั่งยืน 4. ผู้สำเร็จการศึกษาดำรงตนด้วยคุณธรรมและจริยธรรม ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพเมื่อประกอบวิชาชีพภูมิสถาปัตยกรรมในอนาคต 1. Graduates possess knowledge, competencies, and expertise in landscape planning and design, both in theory and practice, enabling them to practice landscape architecture in accordance with professional standards. 2. Graduates can design with a conservation-oriented approach while enhancing vernacular landscape architecture to achieve international recognition, integrating local identity into landscape architectural design. 3. Graduates apply an integrated body of knowledge in landscape architecture, emphasizing technology and innovation in design to maintain environmental balance, appreciating the value and beauty of nature, and contributing to sustainable development. 4. Graduates uphold moral and ethical integrity, adhering to professional codes of conduct in their future practice of landscape architecture.
มก. (KU)	พ.ศ. 2566 (2023)	ปริญญาตรี 5 ปี (หลักสูตรไทย) (Bachelor's Degree 5 years – Thai Program)	1. ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถวางแผนและออกแบบภูมิทัศน์ผ่านกระบวนการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ บูรณาการความรู้เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถออกแบบโดยคำนึงถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมและจริยธรรมวิชาชีพ 3. ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำเสนอผลงานออกแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพและใช้สื่อดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม 4. ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายสาขาในวิชาชีพภูมิสถาปัตยกรรมได้อย่างราบรื่น 1. Graduates can engage in landscape planning and design through critical analytical processes, integrating knowledge to address landscape architectural challenges effectively. 2. Graduates are capable of designing landscape architecture with consideration for environmental sustainability and adherence to professional ethics.

มหาวิทยาลัย University	ปีหลักสูตรที่ บังคับใช้ Year	รูปแบบหลักสูตร Degree	สมรรถนะทางวิชาการ Academic Competency
			3. Graduates can effectively present their design work and utilize digital media appropriately. 4. Graduates can adapt and collaborate with professionals from related disciplines in the practice of landscape architecture.
มมส. (MSU)	พ.ศ. 2566 (2023)	ปริญญาตรี 5 ปี (หลักสูตรไทย) (Bachelor's Degree 5 years – Thai Program)	1. นักศึกษามีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับระบบนิเวศและวัฒนธรรมท้องถิ่นของภาคอีสาน 2. นักศึกษายึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และตระหนักในจรรยาบรรณวิชาชีพ 3. นักศึกษาแสดงให้เห็นถึงความรู้และความเชี่ยวชาญทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ ในภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง พร้อมสามารถบูรณาการความรู้ได้อย่างเหมาะสม 4. นักศึกษาพัฒนาความรู้ ทักษะวิชาชีพ และความสามารถเชิงสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง 5. นักศึกษาแสดงความคิดสร้างสรรค์ และสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 6. นักศึกษามีทัศนคติเชิงบวกในการทำงานเป็นทีม รับผิดชอบต่องาน ตรงต่อเวลา และเคารพความหลากหลายทางความคิด 7. นักศึกษามีทักษะการสื่อสารดี มีความชำนาญในการนำเสนอภาพ และสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมในวิชาชีพ 1. Students in the program possess foundational knowledge of ecosystems and the local Isan culture. 2. They uphold moral and ethical values, demonstrate social responsibility, and recognize the professional code of conduct. 3. They exhibit comprehensive academic and professional expertise in landscape architecture, as well as related disciplines, integrating knowledge appropriately. 4. They continuously develop their knowledge, professional skills, and creative abilities. 5. They demonstrate creativity and apply their knowledge effectively. 6. They maintain a positive attitude toward teamwork, take responsibility for their work, adhere to punctuality, and respect diverse perspectives. 7. They possess strong communication skills, proficiency in graphic representation, and the ability to apply technology effectively and appropriately in professional practice.

3.4 ระเบียบกระทรวงอุดมศึกษาและข้อกำหนดสภานาฏนิก

ข้อกำหนดในการพัฒนาหลักสูตรนั้นต้องเป็นไปตามกฎกระทรวง มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 (Ministerial Regulation on Higher Education Curriculum Standards B.E. 2565, 2022) และข้อบังคับสภา

สถาปนิก ว่าด้วยการรับรองปริญญา อนุปริญญา และประกาศนียบัตร ในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม พ.ศ. 2545 (Regulation of the Architect Council on the Accreditation of Degrees, Diplomas, and Certificates for the Practice of Regulated Architecture Professions B.E. 2545, 2003) ซึ่งให้ข้อกำหนดเบื้องต้นในการออกแบบหลักสูตรปริญญาตรี ตามระบบทวิภาค หลักสูตร 5 ปี ไว้เพียงจำนวนหน่วยกิตรวม และหมวดวิชาที่ต้องมีการเรียนการสอน ประกอบด้วย หมวดวิชาหลัก หมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาเทคโนโลยี หมวดวิชาสนับสนุน หมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยแต่ละหมวดวิชามีการกำกับรายละเอียดตามระเบียบคณะกรรมการสภาสถาปนิก ว่าด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตหมวดวิชาของมาตรฐานวิชาการในสาขาสถาปัตยกรรมควบคุม พ.ศ. 2552 (Architect Council of Thailand, 2009) ซึ่งเป็นเพียงการให้กรอบคร่าว ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการออกแบบหลักสูตรอย่างมาก ทำให้สถาบันมีอิสระในการออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและตอบสนองต่อความต้องการในอนาคตได้

4. อภิปราย

จากการศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลหลักสูตรฯ ในประเทศไทย กับหลักสูตรของต่างประเทศทั้งอเมริกา และภูมิภาคเอเชียพบว่า หลักสูตรฯ ในประเทศไทยปัจจุบันส่วนใหญ่ยังคงเน้นการสร้างสมรรถนะบัณฑิตแบบรอบด้านให้มีความพร้อมในการประกอบวิชาชีพ และส่งเสริมประเด็นเชิงวัฒนธรรม ในขณะที่หลักสูตรของต่างประเทศ และสภาการณต์ตลาดปัจจุบันมุ่งเน้นไปที่ด้านธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจุดนี้จึงเป็นช่องว่างของหลักสูตรฯ ในประเทศไทยที่สามารถพัฒนาเพิ่มขึ้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการปฏิบัติวิชาชีพที่ตอบรับกับตลาดในอนาคต

4.1 ทิศทางการออกแบบหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมยุคใหม่

การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลช่วยให้เห็นช่องว่างที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นและทิศทางในการออกแบบสมรรถนะบัณฑิตของหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมในระดับประเทศและระดับสากลแสดงให้เห็นว่า ประเด็นความท้าทายทางสังคมและวิสัยทัศน์กลุ่มองค์กรวิชาชีพเน้นไปที่ความตระหนักต่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบโดยตรงต่อความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ เช่น ความหลากหลายทางชีวภาพ การพัฒนาพื้นที่สีเขียว และการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งส่งผลให้ขอบเขตงานภูมิสถาปัตยกรรมในอนาคตขยายขอบเขตและมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในการนำเสนอวิธีการรับมือและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้วยการบูรณาการองค์ความรู้และทักษะในศาสตร์ด้านภูมิสถาปัตยกรรมและร่วมกับศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมต้องเสริมสร้างความรู้พื้นฐานด้านภูมินิเวศ นิเวศวิทยาเมือง ความหลากหลายทางสังคม-วัฒนธรรมและการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อม พัฒนาทักษะที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต คือ ทักษะทางเทคนิค และความสามารถเชิงสมรรถนะทั้ง 3 มิติ ประกอบด้วย 1) การคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น (Cognitive Agility) 2) การยืดหยุ่น ปรับตัวไว (Emotional & Adaptive Intelligence) และ 3) มีความเท่าทันเทคโนโลยีและรักษ์สิ่งแวดล้อม (Tech & Planet-awareness) เน้นย้ำทักษะการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อม หลักสูตรต้องปลูกฝังคุณลักษณะการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learner) เป็นคนที่ยืดหยุ่น และมีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมและสาธารณะ (Planetary Citizenship) การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ผ่านผ่านโครงการที่บูรณาการปัญหาและบริบทจริง และสร้างกระบวนการทำงานร่วมกับภาคีและวิชาชีพอื่น ๆ

นอกจากนี้ หลักสูตรต้องบ่มเพาะบัณฑิตด้านจริยธรรมการปฏิบัติวิชาชีพภูมิสถาปัตยกรรมตามมาตรฐานของประเทศไทยและระดับฐานสากล เคารพต่อจรรยาบรรณวิชาชีพและมีจรรยาบรรณด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Ethic)

5. สรุป

ทิศทางการออกแบบหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมยุคใหม่ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทโลกและความท้าทายทางสังคม โดยเฉพาะปัญหาสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ซึ่งส่งผลให้บทบาทของภูมิสถาปัตย์กรรมต้องรับผิดชอบต่อการสร้างพื้นที่ที่ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์และรับมือต่อความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ พัฒนาความรู้ที่บูรณาการศาสตร์ ทักษะความเชี่ยวชาญทางเทคนิคที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพ ทักษะเชิงสมรรถนะ ทักษะดิจิทัล และทักษะด้านการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อม พร้อมด้วยคุณลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีจิตสำนึกสาธารณะ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านโครงการ ปัญหาและประสบการณ์ ตรงจากโจทย์จริงทั้งในบริบทพื้นที่ระดับประเทศและระดับสากลเพื่อส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียนในระดับสากล (International Competencies) และความสามารถในการทำงานด้วยตนเองในตลาดแรงงานระดับประเทศและระดับนานาชาติ

เอกสารอ้างอิง

- Architect Council of Thailand. (2009, May 21). *“Regulation on the specification of objectives and scope of subject areas in the academic standards for the regulated architecture profession B.E. 2552”*. (in Thai)
- American Society of Landscape Architects. (n.d.a). *What is Landscape Architecture?*
<https://www.asla.org/yourpath/docs/WhatISLA.pdf>
- American Society of Landscape Architects. (n.d.b). *Your Path to Landscape Architecture*.
<https://www.asla.org/yourpath/index.html>
- Australian Institute of Landscape Architects. (n.d.a). *Climate Positive Design*.
<https://www.aila.org.au/Web/Values/Climate-Positive-Design.aspx>
- Australian Institute of Landscape Architects. (n.d.b). *About AILA*. <https://www.aila.org.au/Web/Web/About-AILA/About-AILA.aspx?hkey=a515f032-ad8f-4e98-bf62-a4693625fe1c>
- Canadian Society of Landscape Architects. (n.d.a). *What is Landscape Architecture?*
<https://www.csla-aapc.ca/what-is-landscape-architecture>
- Canadian Society of Landscape Architects. (n.d.b). *Livable Communities*.
https://www.csla-aapc.ca/sites/csla-aapc.ca/files/CLSA%20Brochure%20landscape_WEB.pdf
- Chulalongkorn University. (2023). *Bachelor of Landscape Architecture Program* (Revised Curriculum B.E. 2566). Faculty of Architecture, Department of Landscape. (in Thai)
- Cohen-Shacham, E. (2021). *Nature-based Solution from Concept Definition to Global Standard*.
https://iucn.org/sites/default/files/content/documents/2021/nbs_from_concept_definition_to_global_standard_emmanuelle_cohen-shacham.pdf
- Cohen-Shacham, E., Walters, G., Janzen, C., & Maginnis, S. (eds.) (2016). *Nature-based Solutions to address global societal challenges*. Gland, Switzerland: IUCN. xiii + 97pp.
- College of Architecture. (n.d.). *Landscape Architecture Program*. Texas A&M University.
<https://www.arch.tamu.edu/academics/undergraduate-programs/majors/bachelor-of-landscape-architecture>
- College of Agriculture and Life Sciences. (n.d.). *BSLA Curriculum*. Cornell University.
<https://cals.cornell.edu/landscape-architecture/programs/bachelor-science/bsla-curriculum>

- Department of Landscape Architecture. (n.d.). *Landscape Architecture Overview*. College of Design, IOWA State University.
<https://catalog.iastate.edu/collegeofdesign/landscapearchitecture/landscapearchitecture.pdf>
- Department of Landscape Architecture and Environmental Planning. (2022). *Landscape Architecture Major Handbook*. University of California Berkeley. <https://ced.berkeley.edu/wp-content/uploads/2022/08/Landscape-Architecture-Major-Handbook-2015-16-FL15-SP16-ADMITS.pdf>
- Faculty of Architecture. (n.d.). *Bachelor of Landscape Architecture Program*. Chiang Mai University.
<https://www.arc.cmu.ac.th/program/index.php?program=landarch>
- International Federation of Landscape Architects. (n.d.). *IFLA definition about the profession of landscape architect*. <https://static1.squarespace.com/static/5d16e42a3ae2ee0001a08d34/t/600ea35fc42d5b31a3d5eaa7/1611572063953/LA+Definition+IFLA+Final.pdf>
- Kasetsart University. (2023). *Bachelor of Landscape Architecture Program* (Revised Curriculum B.E. 2566). Faculty of Architecture. (in Thai)
- King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang. (2020). *Bachelor of Landscape Architecture Program* (Revised Curriculum B.E. 2563). Faculty of Architecture. (in Thai)
- Kitsiou S., Paré G., & Jaana M. (2015). Effects of Home Telemonitoring Interventions on Patients with Chronic Heart Failure: An Overview of Systematic Reviews. *Journal of Medical Internet Research*, 17(3), e63. <https://doi.org/10.2196/jmir.4174>
- Landscape Institute. (2020). *Landscape Institute entry standards competency framework*.
https://www.landscapeinstitute.org/wp-content/uploads/2023/08/12476_LI_Entry_Standards_Competency_Framework-1_SEPT2023.pdf
- Landscape Institute. (n.d.). *What is green infrastructure (GI) and why is it important?*
<https://landscapeinstitute.org/policy-practice/topics/nature-biodiversity-and-green-infrastructure/green-infrastructure/>
- Maharakham University. (2023). *Bachelor of Landscape Architecture Program* (Revised Curriculum B.E. 2566). Faculty of Architecture, Urban Design and Creative Arts. (in Thai)
- Ministerial Regulation on Higher Education Curriculum Standards B.E. 2565. (2022, March 31). *Royal Thai Government Gazette*, Vol. 139, Part 20 Gor, pp. 12–19. (in Thai)
- National University of Singapore, Department of Architecture. (n.d.-a). *Bachelor of landscape architecture*.
<https://cde.nus.edu.sg/arch/programmes/bachelor-of-landscape-architecture/>
- National University of Singapore, Department of Architecture. (n.d.-b). *BLA Programme Handbook AY2025/2026*. https://issuu.com/nusdoa/docs/bla_handbook_ay2024_25?fr=sMGRkODg2NDI3MTU
- Paré G., & Kitsiou S. (2017). Chapter 9 Methods for Literature Reviews. In F. Lau, & C. Kuziemy (Eds.), *Handbook of eHealth Evaluation: An Evidence-based Approach* [Internet]. University of Victoria.
- R. Wayne Estopinal College of Architecture and Planning. (n.d.). *Bachelor of Landscape Architecture*. Ball State University. <https://www.bsu.edu/>

- /media/www/departmentalcontent/landscapearchitecture/pdfs/bla-curriculum-sheet_revised-2024.pdf?sc_lang=en&hash=41FC0C62F711760148A01ACC33E4F4509C4DB3E2
- Regulation of the Architect Council on the Accreditation of Degrees, Diplomas, and Certificates for the Practice of Regulated Architecture Professions B.E. 2545. (2003, June 18). *Royal Thai Government Gazette*, Vol. 120, Special Part 68 Ngor, pp. 68–72. (in Thai)
- School of Architecture & Environment. (2023a). *Bachelor of Landscape Architecture*. University of Oregon. <https://archenvstudents.uoregon.edu/files/2025/04/BLA-Sample-Curriculum-Guide.pdf>
- School of Architecture & Environment. (2023b). *Introduction to the Expected Learning Outcomes of the BLA and MLA Programs at the University of Oregon*. University of Oregon. <https://archenvironment.uoregon.edu/sites/default/files/2023-11/expected-bla-mla-learning-outcomes.pdf>
- Singapore Institute of Landscape Architects. (n.d.). *The Four Strategics Pillars*. <https://www.sila.org.sg/four-strategic-pillars>
- Snyder, H. (2019). Literature review as a research methodology: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 104, 333–339. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.07.039>
- Thai Association of Landscape Architects. (n.d.). *TALA Objective*. https://www.tala.or.th/tala_objective
- Thammasat University. (2018). *Bachelor of Landscape Architecture Program* (Revised Curriculum B.E. 2561). Faculty of Architecture and Planning. (in Thai)
- The Board of Visitors. (2024). *Resolution to discontinue current bachelor of landscape architecture and approve new bachelor of landscape architecture in the college of architecture, arts, and design*. Virginia Polytechnic Institute and State University. <https://www.bov.vt.edu/assets/Minutes-April%208-9,%202024-220.pdf>
- Tsinghua University, School of Architecture. (n.d.). *Undergraduate programme in landscape architecture*. <https://www.tsinghua.edu.cn/jxjywjbksjywj/3-fengjingyuanlin.pdf>
- United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development* (A/RES/70/1). <https://sdgs.un.org/2030agenda>
- United Nations Human Settlements Programme. (2024). *World Cities Report 2024*. https://unhabitat.org/sites/default/files/2024/11/wcr2024_-_full_report.pdf
- World Economic Forum. (2024). *Future of Jobs Report 2025*. World Economic Forum.